Types of words

नामपदम्　　विशेषणम्　　विशेष्यम्
कर्तृपदम्　　सर्वनामशब्दाः
कर्मपदम्　　अव्ययम्
क्रियापदम्
प्रत्ययाः

Diagram

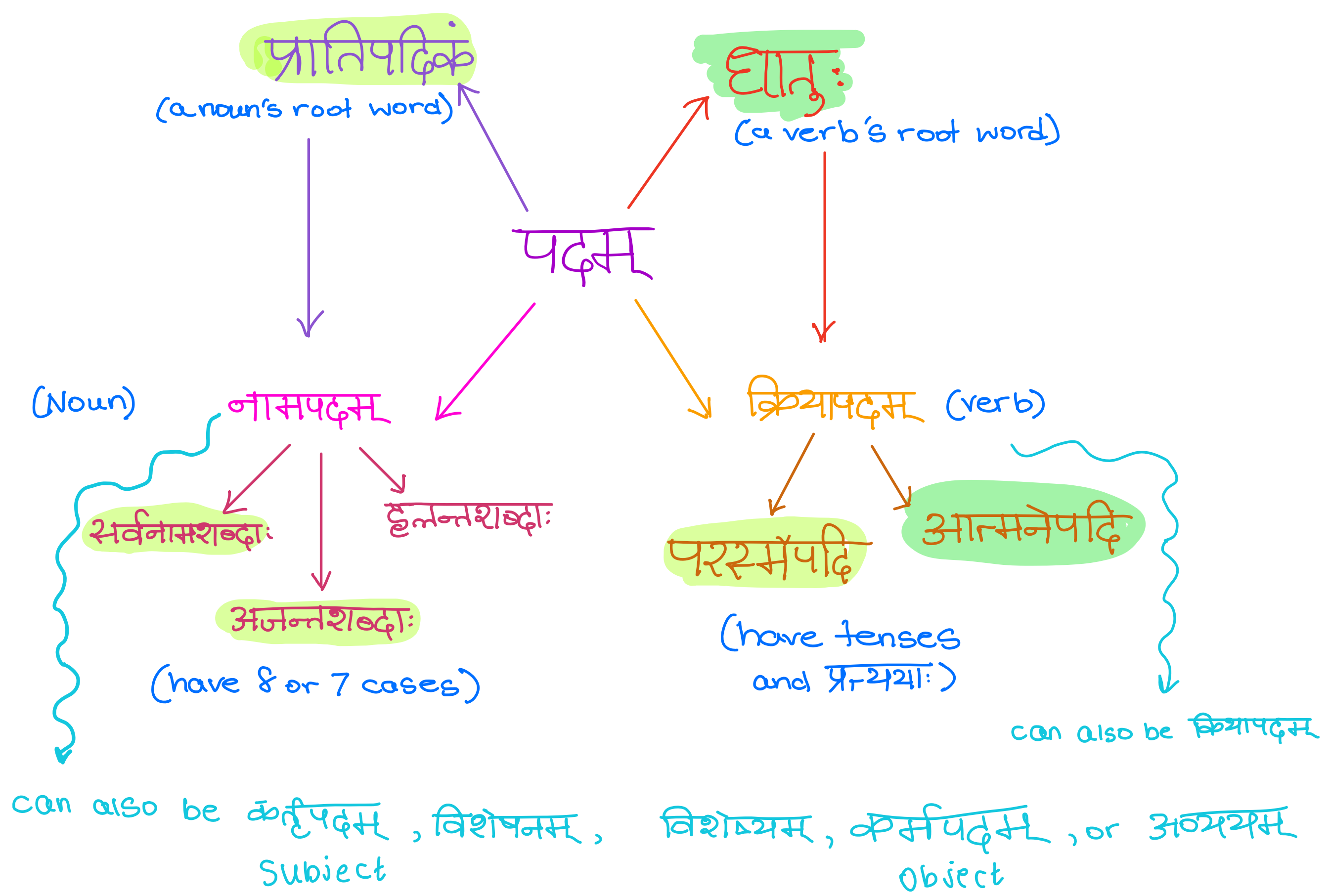

formations

1. Easy

____	____
(noun)	(verb)

2.

____	____	____
(noun)	(object)	(verb)

3.

____	1	2	____
(adjective) for noun	(noun)	(object)	(verb)

4.

____	____	____	क्रियाविशेषणं	____
(noun's adjective)	(noun)	(object)	(verb's adjective)	verb

5.

सुन्दरः	बालकः	नीलवर्णं	पुस्तकम्	शीघ्रं	पठति
(noun's adjective)	(noun)	(object's adjective)	object	verb's adjective	verb

6.

सुन्दरः	बालकः	नीलवर्णं	पुस्तकम्	शीघ्रं	पठित्वा	मधुरम्	खादति
(noun's adjective)	(noun)	(object's adjective)	object	verb's adjective	verb with pratyayah	verb 2's adjective	2nd verb ↓ has lakarah

कदा ↓ अव्ययम्	____	____	____	____	____	____	____	____
	noun's adjective	(noun)	(object's adjective)	object	verb's adjective	verb with pratyayah	verb 2's adjective	2nd verb ↓ has lakarah

कर्तरि प्रयोगः = 121 active

बालकः पुस्तकम् पठति

1 2 1

रामः नगरम् गच्छति → रामेण नगरम् गम्यते

2.v

कर्मणि प्रयोगः Passive

311

3 1 1

रामेण नगरम् गम्यते

1.v

Adjective	Meaning	Adjective	Meaning
मृदु	soft	श्रेष्ठ	best
रक्त	red	श्वेत	white
लघु	small	समर्थ	capable
वामन	short	समीचीन	good
विपरीत	reverse	सहित	together
विरहित	without	साधु	good
विशाल	large	सुगन्धि	fragrant
वीर	brave	सुन्दर	beautiful
शीतल	cold	स्थूल	fat
शुक्ल	white	स्वच्छ	pure
शुचि	clean	हरित	green
शून्य	empty	ह्रस्व	short

Adjective	Meaning	Adjective	Meaning
दुष्ट	wicked	पण्डित	learned
दृढ	firm	परम	highest
दूर	far	पवित्र	pure
धन्य	fortunate	पीत	yellow
धीर	brave	प्रशान्त	peaceful
ध्रुव	firm	प्रसन्न	pleased
नव/नवीन	new	प्रसिद्ध	famous
नित्य	eternal	प्राचीन	ancient
निपुन	skillful	बहु	many
निर्मल	dirt-free	मधुर	sweet
नील	blue	मन्द	slow
नूतन	new	महत्	great

Adjective	Meaning	Adjective	Meaning
अचल	unmoving	कुशल	skillful
अन्ध	blind	कोमल	delicate
अनन्त	unending	कृष्ण	black
अमर	immortal	चतुर	clever
अलस	lazy	तरुण	young
अल्प	little	तीक्ष्ण	sharp
अविद्य	ignorance	दरिद्र	poor
आकर्षक	attractive	दिव्य	divine
आधुनिक	modern	दीर्घ	long
इष्ट	desirable	दुखित	suffering
उज्ज्वल	bright	दुर्बल	weak
उत्तम	excellent	दुर्लभ	rare

	श्यामः
	श्वेतः
	नीलः
	हरितः
	लोहितः
	पीतः
	पाटलः
	धूसरः
	धूमलः
	कौसुम्भः
	श्यावः

विशेषण - विशेष्य भावः

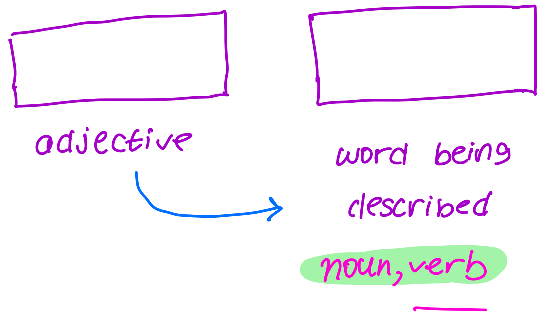

सुन्दरः
पु

vocabulary

हेमन्तसमयः = winter season

गुञ्जाफलानि =

अग्निः =

फूत्कारं =

उत्पन्नः =

वृथाप्रयासम् =

मूर्खम् उद्दिश्य उपदेशः

कश्चन पर्वतः आसीत् ।

तत्र बहवः वानराः वसन्ति स्म ।

कदाचित् हेमन्तसमयः सम्प्राप्तः ।

सर्वत्र वातावरणे अत्यन्तम् शैत्यम् आसीत् ।

हिमपातः अपि भवति स्म ।

tolerate

एतादृशम् दुस्सहम् शैत्यम् सोढुम् अशक्ताः वानराः कम्पन्ते स्म ।

एकदा कश्चित् वानरः कुतश्चित् कानिचित् गुञ्जाफलानि आनीतवान् ।

तानि गुञ्जाफलानि अग्निकणसदृशानि आसन् ।

अतः वानराः चिन्तितवन्तः - 'एतान् अग्निकणान् मध्ये स्थापयित्वा, परितः शुष्काणि पर्णानि

act of blowing

स्थापयित्वा फूत्कारम् कुर्मः चेत् अग्निः उत्पद्यते ।

तेन वयम् शैत्यपीडाम् दूरीकर्तुम् शक्नुमः' इति ।

एवं चिन्तयित्वा ते गुञ्जाफलानि मध्ये स्थापयित्वा परितः पर्णानि स्थापितवन्तः। फूत्कारम् कर्तुम् आरब्धवन्तः।

परन्तु महता प्रयत्नेन अपि अग्निः न उत्पन्नः।

सूचीमुखः नाम पक्षी एतत् सर्वम् पश्यन् आसीत्।

वानराणाम् वृथाप्रयासम् दृष्ट्वा सः उक्तवान् - "भोः मूर्खाः!

एते अग्निकणाः न।

अपि तु एतानि गुञ्जाफलानि।

भवन्तः किमर्थम् व्यर्थ श्रमम् अनुभवन्ति।

कुत्रापि गुहायाम् निर्वानप्रदेशः अस्ति वा इति अन्विष्यन्तु।

तत्र गत्वा तिष्ठन्तु" इति।

तेषु एकः वृद्धः वानरः आसीत्।

सः सूचीमुखम् उक्तवान् - "अरे मूर्ख!

किं करणीयम् , किं न करणीयम् इति वयम् सम्यक् जानीमः |

भवतः उपदेशः न अपेक्षितः |

मौनेन इतः गच्छतु” इति |

परन्तु सूचीमुखः तस्य वाक्यम् अनादृत्य पुनः -

“ किमर्थम् वृथा श्रमम् अनुभवन्ति भवन्तः ? “ इति वर्त्तुम् आरभ्दवान् |

सूचीमुखस्य उपदेशेन कुपितः कश्चन वानरः तं पक्षयोः गृहीत्वा शिलातले घट्टितवान् |

तेन घट्टनेन सूचीमुखः मृतः |

अतः मूर्खम् उद्दिश्य उपदेशः अस्माकम् विनाशाय एव भवति |

☹